

Biuletyn Informacyjny

Partnerstwa dla

Krajny i Pałuk

Ekomuzeum Doliny Noteci

W numerze m.in.:

**Geocaching | Notecki Szlak Turystyczny
Smaki Krajny i Pałuk | Ekomuzeum**

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich Europa inwestująca w obszary wiejskie
Wydanie biuletynu współfinansowano ze środków Unii Europejskiej
w ramach Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013

Drodzy czytelnicy,

z radością przekazujemy w Wasze ręce piąty już numer *„Biuletynu Informacyjnego Partnerstwa dla Krajny i Pałuk”*, który porusza zagadnienia związane z funkcjonowaniem Lokalnej Grupy Działania na obszarze powiatu nakielskiego oraz wdrażaniem Lokalnej Strategii Rozwoju „Łączy nas Noteć”.

W numerze znajdziecie Państwo informacje o konkursach ogłaszanych przez LGD w ramach środków Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, a także garść informacji o tym, co dzieło się w minionym półroczu.

Mamy nadzieję, że zachęceni lekturą Biuletynu, włączycie się Państwo aktywnie w działania Partnerstwa dla Krajny i Pałuk, któremu od Pilotażowego Programu LEADER+ przyświeca wizja: „Dolina Noteci – bogactwo przyrody, aktywni ludzie. Dobrze tu żyć, warto odwiedzić.

Członkowie Zarządu
oraz pracownicy biura LGD

Wdrażanie LSR „Łączy nas Noteć”

Jednym z podstawowych zadań Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk” jest realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju „Łączy nas Noteć”, której główne założenia to rozwój turystyki i rekreacji w oparciu o wykorzystanie walorów naturalnych Krajny i Pałuk, a także rozwój dziedzictwa kulturowego i tożsamości regionu krajeńsko-pałuckiego, a tym samym rozwój obszarów wiejskich powiatu nakielskiego. Na działania mające na celu poprawę jakości życia lokalnej społeczności oraz ogólnie pojęty rozwój Doliny Noteci w ramach Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Partnerstwo pozyskało 12 milionów złotych. Środki te rozdysponowuje w ramach konkursów:

- Odnowa i rozwój wsi;
- Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej;
- Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw;
- „małe projekty”.

Do tej pory z pozyskanych funduszy beneficjenci zrealizowali m.in. warsztaty taneczne, rękodzielnicze, florystyczne, festiwale muzyczne, koncerty gwiazd znanych ze szklanego ekranu, wystawy twórców lokalnych, kursy kulinarne, spływy kajakowe, rajdy rowerowe, a także konkursy sztuki ludowej. Wspomniane środki pozwoliły również m.in. na budowę świetlicy wiejskiej „Szklany Tur”, skateparku w Kcyni, rekonstrukcję pałacu hrabiny Potulickiej, remont świetlicy w Karnówku oraz renowację zabytkowego autobusu Muzeum Komunikacji w Paterku.

W pierwszej połowie 2013 r. Partnerstwo dla Krajny i Pałuk przeprowadziło szkolenia oraz nabory ze wszystkich czterech leader’owskich działań. Ich efektem jest 86 wniosków złożonych w biurze LGD, w tym 38 projektów, które podlegają obecnie weryfikacji w Urzędzie Marszałkowskim oraz 48 wniosków, które aktualnie oceniane są przez radę Stowarzyszenia za zgodność z Lokalną Strategią Rozwoju „Łączy nas Noteć”.

Wszystkich zainteresowanych aktywizacją społeczeństwa lokalnego oraz podnoszeniem jakości życia na obszarach wiejskich zapraszamy do konsultowania pomysłów na projekty z pracownikami biura LGD Partnerstwo dla Krajny i Pałuk.

Spotkania w EDeNie

Ekomuzeum – to sieć rozproszonych w terenie, otwartych na odwiedzających obiektów, które pokazują dorobek kulturowy i historyczny oraz bogactwo przyrodnicze danego regionu. Obiekty te tworzą całość. Ekomuzea oferują m.in. możliwość kosztowania lokalnych produktów kulinarnych, czy też zajęcia sportowe, takie jak np. biegi na orientację. Celem ekomuzeów jest pokazanie specyfiki danego obszaru.

Do tej pory na terenie powiatu nakielskiego „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk” zidentyfikowało 12 takich miejsc, które otwarte są na interakcję z odwiedzającym, które ukazują bogactwo przyrodnicze, historyczne, geograficzne i kulturowe regionu krajeńsko-pałuckiego.

Przedstawiciele Ekomuzeum Doliny Noteci spotykają się ze sobą regularnie, każdorazowo w innym obiekcie należącym do sieci atrakcji EDNu. Spotkania te mają na celu wymianę spostrzeżeń na temat działań podejmowanych w ramach Ekomuzeum Doliny Noteci oraz integrację jego członków, gdzie każdy z nich ma do zaoferowania indywidualną ofertę turystyczną. Tego rodzaju spotkania mają doprowadzić do współpracy polegającej na wymianie informacji między kolejnymi punktami ekomuzeum.

Pierwsze z tegorocznych spotkań odbyło się w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Klary Prillowej w Kcyni. Pani dyrektor Renata Gaj-Kowalska zadbała o miłą oprawę spotkania, przybliżyła uczestnikom historię związaną z zespołem „Pałuki”, również pokazała bogactwo oraz znaczenie strojów pałuckich. Uczestnicy byli także świadkami improwizowanego występu zespołu ludowego w strojach pałuckich przy rytmach dawnych melodii. Na spotkanie zostali również zaproszeni

przedstawiciele gmin oraz szkół powiatu nakielskiego, aby szerzej przyjrzeć się nowemu przedsięwzięciu Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk” tzw. geocaching’owi, o którym szerzej można dowiedzieć się na stronie: www.turystyka-krajna-paluki.pl.

Kolejne spotkanie odbyło się w Szubińskim Domu Kultury, gdzie członkowie sieci mogli poznać różnorodność regionu krajeńsko-pałuckiego, który jednocześnie dzieli i łączy rzeka Noteć. Na spotkaniu zostało zaprezentowane pałuckie rękodzieło. Sami uczestnicy mogli spróbować własnych sił twórczych wyrabiając niepowtarzalne kwiaty z bibuły. Dzięki spotkaniom EDN-u po południowej stronie Noteci można było zapoznać się z kulturą pałucką.

Następne spotkanie miało miejsce już na ziemi krajeńskiej, a dokładniej w Olszewce, w Gospodarstwie agroturystycznym „Stara Stodoła”. Czerwcowe spotkanie podzielone było na dwa etapy:

1. Charakterystyka oraz wizja lokalna miejsca spotkania, czyli gospodarze o swoim obiekcie.
2. Dyskusja na temat dalszego funkcjonowania Ekomuzeum Doliny Noteci – nowi kandydaci do sieci EDN-u oraz sposób na promocję, czyli produkt lokalny.

Podczas spotkania właściciele ekomuzealnych atrakcji oraz przedstawiciele Kapituły Ekomuzeum uznali, że nowym sposobem na promocję idei Ekomuzeum Doliny Noteci będzie poszukiwanie smaków oraz charakterystycznych wyrobów powiatu nakielskiego, które poprzez nadanie certyfikatu i znaku marki Ekomuzeum Doliny Noteci będą wizytówką Krajny i Pałuk.

Rozwój turystyki to obecnie bardzo ważne i jednocześnie trudne wyzwanie dla całej społeczności danego regionu. Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk” od kilku lat stara się wzbogacać ofertę turystyczną powiatu nakielskiego. Zupełnie innowacyjnym pomysłem, będącym połączeniem wspaniałej zabawy, ruchu na świeżym powietrzu z możliwością poznawania historii i tradycji wraz z wykorzystaniem nowoczesnych technologii w postaci urządzeń GPS jest geocaching. Cóż to takiego zatem jest? Geocaching to gra polegająca na szukaniu skarbów. Wszystko to możliwe jest dzięki ogólnie dostępnym urządzeniom GPS, które pomagają odnaleźć skrytki – geocache zwane też „ke-szami”. Dzisiejsza technologia pozwala na korzystanie z sygnału GPS w telefonach komórkowych, smartphonach, ipodach, iphonach, dzięki czemu w zabawie może uczestniczyć każdy. Najbardziej istotna w tej grze jest komunikacja poprzez stronę internetową, na której owe skrytki mają określone współrzędne geograficzne, opis trudności oraz, co najważniejsze, wrażenia z poszukiwania skarbów innych graczy. Każda skrytka obowiązkowo posiada: dzienniczek, w którym kolejni odkrywcy wpisują swoje dane oraz drobny gadżet na tzw. wymianę. Można zatem wyróżnić trzy główne zasady Geocachingu:

- Zabierając coś z pojemnika, pozostaw coś innego.
- Wpisz się do dzienniczka skrytki.
- Podziel się wrażeniami w serwisie: www.geocaching.com.

Wyróżniamy także różne poziomy trudności tras, na których znajdują się skarby oraz różne typy skrytek geocache.

Typy skrzynek:

Tradycyjna: jest to podstawowy typ skrytki, na który składa się pojemnik i dzienniczek. Opublikowane na stronie www współrzędne dokładnie wskazują miejsce ukrycia skrytki.

Multi-Cache: innymi słowy: skrzynka wieloetapowa, która wykorzystuje dwa lub więcej miejsc. Wskazówki odkrywane w kolejnych miejscach prowadzą do właściwego punktu ukrycia pojemnika.

Zagadka: zanim odnajdzie się rzeczywiste miejsce ukrycia pojemnika, należy rozwiązać zagadkę, której poziomy trudności mogą być różne, od najłatwiejszego do najtrudniejszego.

Wydarzenie: spotkanie organizowane przez miejscowych graczy. Celem takich spotkań jest wymiana do-

świadczeń i poznawanie nowych uczestników zabawy. Współrzędne skrytki wskazują miejsce spotkania.

Geocaching jest to idealna forma spędzania czasu wolnego, zarówno dla młodych, jak i starszych osób. Każdy może dobrać sobie poziom trudności danej skrytki do swoich potrzeb, w zależności od możliwości fizycznych, jak również finansowych (kiedy skrytka ukryta jest gdzieś daleko od miejsca zamieszkania trudno nie doliczać kosztów przejazdu czy nawet noclegu). Zabawa w poszukiwanie skarbów pozwala nawiązywać nowe znajomości, przede wszystkim jednak daje możliwość na budowanie więzi międzypokoleniowych w rodzinie. Do tej pory w Polsce geocaching nie był grą popularną, jednak doświadczenie naszych zachodnich sąsiadów Niemców, którzy są niewątpliwymi przodownikami w wyznaczaniu nowych miejsc ze skrytkami, pokazuje, że nie tylko zabawa ta pozwala aktywnie spędzać wolny czas, ale pomaga również promować nieznaną do tej pory miejsca turystyczne. Mówi się wręcz, że Niemcy dzięki geocaching'owi ożywili gospodarkę turystyczną, głównie na terenach wiejskich. Geocaching można z powodzeniem określić jako nową modę, łączącą technologię z rekreacją, sport z turystyką a przede wszystkim aktywność z rozwojem.

Pięć kroków geocaching'u

Geocaching na Krajnie i Pałukach

Powiat nakielski może się już pochwalić ok. 100 oznaczonymi miejscami. Wybór miejsc godnych polecenia nie był łatwy ze względu na mnogość pomysłów i szeroki wachlarz walorów powiatu. Kcynia postawiła na postać prof. Jana Czochralskiego oraz podobnie jak gmina Szubin na miejsca związane z Powstaniem Wielkopolskim. Gmina Sadki chwali się swoją bogatą historią i tradycją oraz bogactwem przyrody, podobnie jak gminy Nakło nad Notecią oraz Mrocza. W całym powiecie zostały również oznaczone miejsca, w których warto odpoczywać, miejsca niekiedy mało znane, urokliwe, będące oazą ciszy i spokoju, o których nawet sami mieszkańcy już dawno zapomnieli. Geocaching pozwolił także pokazać społeczności na całym świecie, że powiat nakielski może pochwalić się przedsięwzięciem jakim jest Ekomuzeum Doliny Noteci, poprzez oznaczenie wszystkich obiektów stanowiących atrakcje EDN-u na mapie geocachingowej.

Chcąc zachęcić do zabawy jak największe grono osób, w dniach 22-23.03.2013 roku zostało zorganizowane szkolenie na temat geocachingu w Polskiej stolicy tej zabawy – Górznie. Wzięli w nim udział przedstawiciele szkół z powiatu, jak i sami uczniowie oraz przedstawiciele Ekomuzeum Doliny Noteci. Obok szkolenia teoretycznego, pomimo mroźnej pogody udało się także zorganizować spacer w poszukiwaniu górznieńskich

keszy. Uczestnicy szkolenia wrócili pełni zapału i chęci do zakładania i poszukiwania keszy na terenie Krajny i Pałuk.

Dzięki logowaniu na stronie internetowej www.geocaching.com, już dziś możemy powiedzieć, że to się opłaca. Monitorujemy wpisy gości, których na terenie powiatu jest coraz więcej, nie tylko Polaków, ale także gości z Czech, Niemiec czy Austrii. Nie poprzestaniemy na planowanych 90 keszach i dalej będziemy promować ciekawe miejsca powiatu, związane nie tylko z bogatą historią i tradycją obszaru Krajny i Pałuk, ale także bogactwem przyrody, pięknymi miejscami obserwacyjnymi oraz miejsca związane z ciekawymi osobowościami.

Wystawa fotograficzna Partnerstwa

To już 10 lat odkąd w powiecie nakielskim zawiązała się grupa społeczników, tzw. lokalnych liderów, których intencją było wychodzenie naprzeciw problemom mieszkańców wsi. Inicjatorzy pierwszego w Polsce Powiatowego Programu Odnowy Wsi położyli podwaliny pod wzrost aktywności lokalnych środowisk regionu Krajny i Pałuk. Zawiązało się wówczas nieformalne partnerstwo złożone z przedstawicieli różnych sektorów i środowisk, które z czasem uzyskało osobowość prawną.

Z tej okazji Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk” wraz z Rejonową Biblioteką Publiczną w Szubinie zorganizowało wystawę fotograficzną „10 lat Partnerstwa dla Krajny i Pałuk w obiektywie”. Wernisaż odbył się 12 kwietnia 2013r. w holu Biblioteki Publicznej w Szubinie. Podczas tego spotkania można było podsumować minione 10 lat pracy i zaangażowania. Licznie przybyli goście mogli podziwiać zdjęcia z różnych eventów, targów, konkursów czy wyjazdów integracyjnych, które odbył się w przeciągu 10 lat funkcjonowania Partnerstwa dla Krajny i Pałuk.

Otwarcie regionalnego sezonu turystyki aktywnej w Dolinie Noteci

Konferencja o Noteci i dla Noteci

Pierwszy milowy krok do zapoczątkowania efektywnego dialogu i współpracy różnych grup na rzecz rozwoju aktywnej turystyki w Dolinie Noteci został poczyniony podczas konferencji „Notec jako produkt turystyczny”, która odbyła się 19 kwietnia 2013 roku, pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotra Całbeckiego oraz Marszałka Województwa Wielkopolskiego Marka Woźniaka. Partnerstwo dla Krajny i Pałuk do współpracy zaprosiło, bowiem zarówno jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe oraz przedstawiciele sektora gospodarczego nie tylko z obszaru powiatu nakielskiego, ale z terenu całego województwa kujawsko-pomorskiego, a także wielkopolskiego.

W pierwszej części przemawiało 14 prelegentów, którzy w trakcie swych wystąpień poruszyli tematykę promowania i wykorzystywania dróg wodnych do budowania turystycznego potencjału regionu, w tym zasobów naturalnych Doliny Noteci oraz turystyki aktywnej. Wśród referentów znaleźli się m.in. prof. dr hab. Zygmunt Babiński – Dziekan Wydziału Kultury Fizycznej, Zdrowia i Turystyki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, dr Artur Kasprówicz – Instytut Gospodarki Turystycznej i Geografii, Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, Marek Beer – Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Wielkopolskiego Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Tomasz Wiktor – Dyrektor Departamentu Sportu i Turystyki Wielkopolskiego Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Marcin Habel – Naczelnik Wydziału Turystyki Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu, Rafał Modrzewski – Dyrektor Departamentu Współpracy Regionalnej i Rozwoju Gospodarczego Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu, Hanna Forbrich – Związek Miast i Gmin Nadnoteckich oraz Mariusz Kiernożek – Przedstawiciel Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu. W dyskusji panelowej nt. dotychczas podjętych działań na rzecz promocji i wykorzystania zasobów naturalnych, w tym wodnych w rozwoju obszaru Doliny Noteci udział wzięli m.in. Tadeusz Sobol – Starosta Nakielski, Rafał Woźniak – Dyrektor Zespołu Szkół Żeglugi Śródlądowej im. kmdr. B. Romanowskiego w Nakle nad Notecią, Ewa Pierucka – Dyrektor Lokalnej Grupy Rybackiej „Nasza Krajna i Pałuki” oraz Justyna Malinowska – Dyrektor biura Kujawsko-Pomorskiej

Organizacji Turystycznej. Moderatorem konferencji był dr Janusz Majewski z Zakładu Agroturystyki Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Tematy jakie były poruszane na konferencji dotyczyły kreowania produktu turystycznego w oparciu o wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych. Po zakończeniu części pierwszej wszyscy przenieśli się na pokład statku szkolnego „Władysław Łokietek”, gdzie podczas rejsu w dalszym ciągu rozmawiano o potencjale turystycznym rzeki Notec, zbierano także pomysły na usługi turystyczne wykorzystujące walory Doliny Noteci w sposób niekonwencjonalny. Niektórzy uczestnicy chcieli osobiście doświadczyć uroków rzeki Notec i wzięli udział w spływie kajakowym z Chobielina do Nakła nad Notecią.

Odbiorcami konferencji byli m.in.: przedstawiciele lokalnych JST, delegaci Związku Miast i Gmin Nadnoteckich, instytucje świadczące usługi turystyczne i okołoturystyczne na obszarze LGD, koordynatorzy atrakcji Ekomuzeum Doliny Noteci, przedstawiciele Kujawsko-Pomorskiego oraz Wielkopolskiego Urzędu Marszałkowskiego, przedstawiciele ogólnopolskiej branży turystyki aktywnej oraz organizacje pozarządowe zajmujące się rozwojem turystyki w innych dolinach polskich rzek.

„Łączy nas Notec”

Piątkowa konferencja poprzedzała oficjalne otwarcie sezonu turystyki aktywnej w Dolinie Noteci, które miało miejsce 20 kwietnia 2013r. na Przystani Wodnej w Nakle nad Notecią podczas imprezy plenerowej „Łączy nas Notec”. Wszystkich odwiedzających przystań powitali: członkowie Zarządu Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk”, Tadeusz Sobol – Starosta Nakielski oraz gospodarz gminy Nakło nad Notecią – Sławomir Napierała, a także Rafał Woźniak – Dyrektor Zespołu Szkół Żeglugi Śródlądowej im. kmdr. Bolesława Romanowskiego w Nakle nad Notecią, przedstawiciele Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej i Związku Miast i Gmin Nadnoteckich, którzy włączyli się w pomoc przy organizacji pierwszego dnia Regionalnego Otwarcia Sezonu Turystyki Aktywnej w Dolinie Noteci, tj. piątkowej konferencji „Notec jako produkt turystyczny”.

Podczas imprezy można było zobaczyć stoiska z lokalnym jadłem, krajeńsko-pałuckim rękodziełem, pojawiła się również osada krajeńska, aleja Ekomuzeum Doliny Noteci, a także wioska indiańska oraz stoiska promocyjne KGW oraz gmin z terenu powiatu nakielskiego. Dla uczestników przygotowano szereg bezpłatnych atrakcji takich jak: dmuchany plac zabaw, kule wodne, pokaz nurkowania, rejs statkiem po Noteci. Dla młodych odbiorców były różnego rodzaju konkursy z nagrodami, trampolina, zjeżdżalnia, malowanie twarzy, przejażdżki konne oraz strzelanie z łuku. Dodatkowo można było skosztować miodów z Doliny Noteci, ło-

wić „ryby na niby”, zaprzyjaźnić się z psami rasy Akita i Siberian Husky, a także nauczyć się rozpalać ogień za pomocą hubki i krzesiwa oraz wziąć udział w pokazach wędzenia ryb oraz wypieku chleba przygotowanych przez osadę krajeńską.

Podczas festynu na scenie zaprezentowały się: Orkiestra Dęta Zespołu Szkół Żeglugi Śródlądowej im. kmdr. Bolesława Romanowskiego w Nakle nad Notecią pod batutą kapelmistrza Zbigniewa Rydelskiego oraz młode talenty: Jakub Wiese, Alan i Olaf Jagodzińscy, Duet „Nokaut” – Maurycy Redlak i Karol Wiśniewski, Marta Zych, Joanna Rossa, Milena Kurdelska, Soliści z Gimnazjum nr 1 w Szubinie: Justyna Droszcz, Małgorzata Smorga, Wiktoria Pacała, Klaudia Dekowska, Paulina Kieruj, Adam Kalinowski oraz Soliści z Nakielskiego Ośrodka Kultury im. Z. Kornaszewskiego: Amelia Grudзка, Ewa Kopec, Hubert Pancerz, Estera Grudзка, Amelia Nowak, Paulina Ocetkiewicz. Zwieńczeniem imprezy był zaś koncert zespołu szantowego „Własny Port”.

Podczas festynu na nowopowstałą marinę po kolei docierały grupy miłośników aktywnego spędzania czasu: rowerzyści z Sadek i Mroczy oraz kajakarze z Kcyni, Rynarzewa, a nawet goście z Bydgoszczy. Gminę Nakło nad Notecią oraz Sadki reprezentowały dodatkowo miłośniczki nordic walking. Uczestnicy rajdów pieszych, rowerowych i kajakowych przybywali na imprezę z różnych stron powiatu nakielskiego tworząc swoisty „Gwieździsty Złot nad Notecią”.

Promocja LGD wśród mieszkańców i turystów

Jak co roku w maju w Minikowie odbyły się targi Turystyczno-Ogrodnicze. Jest to impreza organizowana przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, która przyciąga na teren powiatu nakielskiego rzeszę odwiedzających. Tegoroczne targi „Lato na wsi” były zorganizowane już po raz XIV i przybyło na nie aż 20 tys. osób. Liczba wystawców sięgnęła prawie 300, a wśród nich nie mogło zabraknąć Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Krajin i Pałuk” promującego kulturę i bogactwo kulinarne regionu krajeńsko-pałuckiego. Na stoisku nakielskiej LGD można było zobaczyć produkty rękodzielnicze, haft oraz rzeźbę prezentującą dziedzictwo i tradycje pielęgnowane przez mieszkańców powiatu nakielskiego. W Minikowie można było również zasmakować w lokalnych produktach, które zostały przygotowane przez Koło Aktywnych Pań „Olszanki” oraz Towarzystwo Miłośników Kultury Ludowej „Doman”. Dla odwiedzających oprócz stawy dla ciała przygotowano również konkursy o tematyce regionalnej wzbogacające wiedzę i podnoszące znajomość historii i geografii Krajiny i Pałuk.

Wokół Noteckiego Szlaku Turystycznego – festyn turystyczny w Czarnkowie

Przedstawiciele Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk” w niedzielę – 19 maja 2013r. – uczestniczyli w Festynie „Pieszko, konno, kajakiem, na rowerze” zorganizowanym już po raz czwarty przez Czarnkowsko-Trzcieńską Lokalną Grupę Działania. Doroczny festyn stanowi inaugurację sezonu turystycznego na obszarze powiatu czarnkowsko-trzcieńskiego i od lat gromadzi w jednym miejscu miłośników aktywnego wypoczynku w Dolinie Noteci.

Swoją ofertę turystyczną podczas imprezy prezentowały m.in. Nadleśnictwo Sarbia, Sekcje Rowerowe w terenie województwa wielkopolskiego, LGD „Puszcza Notecka”, LGD Krajna nad Notecią oraz Powiat Czarnkowsko-Trzcieński. Stoisko promocyjne przygotowało także Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk”. Na stoisku LGD prezentowane było rękodzieło oraz produkty lokalne z regionu Krajny i Pałuk przygotowane przez członkinie Koła Aktywnych Pań w Olszewce oraz Koła Gospodyń Wiejskich w Mroczu, a także miody i produkty pszczelarskie z nakielskiej pasieki Państwa Kuś.

Na festynie nie zabrakło także atrakcji dla najmłodszych, którzy mogli brać udział w grach, zabawach i konkursach zorganizowanych pod namiotami Nadleśnictwa Sarbia, Policji, Straży Pożarnej. Dodatkowymi atrakcjami były szkolenia Nordic Walking, a także quest „Czarnków – perła nad Notecią”.

Uczestnicy festynu mogli podziwiać uroki rzeki Notec z udostępnianych na czarnkowskiej marinie czy wziąć udział w rejsie statkiem szkolnym Zespołu Szkół Żegluggi Śródlądowej w Nakle nad Notecią m/s Władysław Łokietek.

Impreza na czarnkowskich „Łazienkach” zorganizowana została przez Czarnkowsko-Trzcieńską LGD w ramach projektu współpracy „Notecki Szlak Turystyczny” realizowanego we współpracy ze Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Krajna nad Notecią”, Stowarzyszeniem „Puszcza Notecka” oraz Stowarzyszeniem „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk” a współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Ogólnopolskie Forum Lokalnych Grup Działania

Osobiste doświadczenia sprawiają, że człowiek potrafi działać lepiej, bardziej racjonalnie. Niejednokrotnie jednak to wymiana doświadczeń między ludźmi powoduje, iż praca jest jeszcze efektywniejsza a podejmowane działania „skazane” są na sukces.

Bliższemu zapoznaniu się oraz wspólnej wymianie praktyk posłużyło Ogólnopolskie Forum Lokalnych Grup Działania w dniach 13-14 maja 2013r. w Supraślu (woj. podlaskie). W forum uczestniczyło ponad 300 przedstawicieli LGD oraz instytucji związanych z wdrażaniem podejścia LEADER w Polsce. W konferencji czynny udział wzięli również przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz goście z Lokalnych Grup Działania z Finlandii, Francji, Węgier i Litwy. Wśród uczestników nie zabrakło silnej reprezentacji z województwa kujawsko-pomorskiego, w tym 3-osobowego zespołu „Partnerstwa dla Kraju i Pałuk”. Tematyka forum obejmowała zarówno kwestie związane z obecnym, jak i przyszłym okresem programowania, w tym rolę LGD w podejściu nazywanym Rozwojem Kierowanym przez Lokalne Społeczności (CLLD) i tworzeniem wielofunduszowych Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014-2020. Podczas spotkania odbyły się również warsztaty regionalne, na których dyskutowano o koncepcji CLLD w ramach przyszłego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Bogatsi o nowe doświadczenia uczestnicy forum, pełni zapału i nowych pomysłów będą starali się wdrażać je na obszarze Kraju i Pałuk.

Konkurs kulinarny „Smaki Krajny i Pałuk”

2013 rok jest jubileuszowym rokiem dla Partnerstwa dla Krajny i Pałuk: 10 lat już minęło odkąd grupa ludzi z pasją zaczęła się społecznie angażować w pracę na rzecz lokalnego rozwoju oraz aktywizacji mieszkańców. W maju tego roku po raz dziesiąty zorganizowany został także konkurs promujący tradycję kulinarną regionu: Smaki Krajny i Pałuk, dlatego też X jubileuszowa edycja Konkursu Dziedzictwa Kulinarnego składała się z dwóch części:

- cz. I: *„Historie kulinarne na Krajnie i Pałukach”* – konkurs na najstarszą publikację zawierającą przepisy kuchni polskiej;
- cz. II: *„Inspiracje kulinarne na Krajnie i Pałukach”* – konkurs na najsmaczniejszą potrawę regionu krajeńsko-pałuckiego.

Aby wyłonić zwycięzcę pierwszej części konkursu komisja zebrała się w siedzibie Partnerstwa 17 maja 2013r. w składzie: Roman Skiba – specjalista z zakresu etnografii, Muzeum Kultury Ludowej w Osieku, Renata Gaj-Kowalska – lokalny wytwórca, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. K. Prillowej w Kcyni, Barbara Jasińska – Wiceprezes Zarządu LGD. Celem tej części konkursu było zachowanie od zapomnienia unikalnych przepisów z rodzinnych domów na potrawy przyrzą-

dzane na bazie lokalnych produktów. Komisja jednogłośnie stwierdziła, że wszystkie publikacje zgłoszone do konkursu mają ogromną wartość historyczną i świadczą o bogactwie kulturowego dorobku regionu krajeńsko-pałuckiego. Zwycięska książka pt. *„Kucharka polska”* pochodziła z 1855 roku, należała do pani Zofii Bruskiej. W konkursie wyróżnione zostały zeszyty rodzinne zawierające tradycyjne przepisy z regionu Krajny i Pałuk: Daniela Makarewicza, Barbary Strzelewicz, Stefanii Bieleckiej, Hanny Płowaś. Po konkursie wszystkie publikacje można było podziwiać w oknach wystawowych Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Nakle nad Notecią.

W części drugiej konkursu komisja w składzie: Tomasz Kosiński – Akademia Kulinarne „Gotuj z Nami”, do niedawna szef kuchni restauracji Weranda w Hotelu Bohema (przewodniczący Komisji); Ewa Lewandowska – Telewizja Polska Oddział Bydgoszcz, publicystka zajmująca się tematyką rozwoju lokalnego, w tym dziedzictwa kulinarnego; Roman Skiba – Muzeum Kultury Ludowej w Osieku, specjalista z zakresu etnografii; Bożena Błaszczyńska – Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie, specjalistka ds. produktu lokalnego oceniała produkty i potrawy przy-

► rządzone przez amatorów gotowania, KGW oraz organizacje pozarządowe z obszaru objętego LSR „Łączy nas Notec” podczas imprezy plenerowej „Dla Krajny i Pałuk Wawrzyniec kucharzy”. Smakiem roku 2013 została **musztarda z jabłek** wytwarzana przez Magdalenę Pyra. Nagrody specjalne jury otrzymały: **gęsi pipek** Iwony Pyra oraz **kwas miodowy** Ludwika Mrówczyńskiej. Ponadto komisja przyznała nagrody za I, II, III miejsce w 4 konkursowych kategoriach. Zwycięzcy konkursu „Inspiracje kulinarne na Krajnie i Pałukach” to:

Kategoria: produkty i potrawy mięsne

I miejsce – Gęsi pipek, wytwórca: Iwona Pyra;

II miejsce – Zupa szczawiowa na gęsinie, wytwórca: KGW Izabela;

III miejsce – Kaczka z weka, wytwórca: Elżbieta Minda;

Wyróżnienia – Kurczak niespodzianka, wytwórca: KGW Trzeciewnica; Golonka pieczona z weka z domowym chrzanem, wytwórca: Hanna Płowaś; Klops z królika, wytwórca: Michał Pyra; Pierś kaczki marynowana w winie na puree z pietruszki z sosem wiśniowym, wytwórca: KGW Matyldzin; Roladki ze schabu nadziewane kapustą kiszoną, wytwórca: KGW Wiele; Rolada porowa, wytwórca: KGW Ślesin; Kielbasa słoikowa, wytwórca: Regina Chwiłka; Południczki wieprzowe w sosie śmietanowo-grzybowym, wytwórca: KGW Nakło nad Notecią.

Kategoria: produkty i potrawy jarskie oraz potrawy z ryb

I miejsce – Musztarda z jabłek, wytwórca: Magdalena Pyra;

II miejsce – Kluski ziemniaczane z kiszoną kapustą, wytwórca: KGW Bnin;

III miejsce – Śledzie smażone świeże, wytwórca: Aleksandra Agata Minda;

Wyróżnienia – Kielbaski z karpia nadziewane grillowane, wytwórca: Zofia Bruska; Kompot z papierówek, wytwórca: Iwona Pyra; Powidła z dyni, wytwórca: Katarzyna Pyra; Marmolada z czerwonej mirabelki, wytwórca: Magdalena Pyra; Konfitura słońcem malowana, wytwórca: KGW Ślesin; Powidła śliwkowe, wytwórca: Małgorzata Żolecka; Królewski karp, wytwórca: Justyna Kubiak.

Kategoria: napoje i nalewki

I miejsce – Kwas miodowy, wytwórca: Ludwika Mrówczyńska;

II miejsce – Syrop z kwiatów czarnego bzu, wytwórca: Iwona Pyra;

III miejsce – Kwiatowe ukojenie, nalewka na kwiatach głogu, wytwórca: Zofia Bruska

Wyróżnienia – Nalewka z kwiatu akacji, wytwórca: Jan Pyra; Domowy koniak, wytwórca: Michał Pyra.

Kategoria: wyroby piekarnicze i cukiernicze

I miejsce – Racuszki z manny i jabłek, wytwórca: Arleta Bruska;

II miejsce – Parowańce z karmelem, wytwórca: Kujawsko-Pomorskie Stowarzyszenie Kobiet koło Górki Zagajne;

III miejsce – Bułeczki owsiane, wytwórca: Aleksandra Agata Minda.

Wyróżnienia – Kaimak, wytwórca: Iwona Pyra; Piernik świąteczny, wytwórca: KGW Ślesin; Makowiec z czarną porzeczką, wytwórca: KGW Gumnowice.

Podczas dziesięciu edycji konkursu kulinarnego o zasięgu powiatowym udało się zidentyfikować wiele potraw i produktów charakterystycznych dla regionu oraz lokalnych wytwórców, a rozpoznawanych poza granicami Krajny i Pałuk, w tym m.in. domowe krówki cioci Tekli, półgęsek, marchwiany konfitur, czarninę z gęsi, czy też ciasto marchewkowe.

„Dla Krajny i Pałuk Wawrzyniec kucharzy”

W niedzielę 26.05.2013 r. ulica Powstańców Wielkopolskich w Nakle nad Notecią zamieniła się w małomiasteczkowy, średniowieczny jarmark, a mieszkańcy powiatu mogli się choć na chwilę przenieść w dawne czasy. Wszystko to za sprawą połączenia dwóch cyklicznych imprez „Jarmarku św. Wawrzyńca” oraz Konkursu Dziedzictwa Kulinarного „Smaki Krajny i Pałuk”, którym przyświeca idea kultywowania rodzimych tradycji i szerzenia kultury regionu.

Imprezę plenerową „Dla Krajny i Pałuk Wawrzyniec kucharzy” rozpoczęła uroczysta Msza Święta w kościele p.w. św. Wawrzyńca, po której ulicami miasta przeszedł barwny korowód, prowadzony przez Orkiestrę Dętą Ochotniczej Straży Pożarnej w Nakle nad Notecią. W korowodzie udział wzięli przedstawiciele lokalnych władz, artyści uświetniający imprezę występami na scenie, rycerze rodem ze średniowiecza, mieszkańcy w strojach ludowych oraz goście z Czech i Niemiec. Na stoiskach ustawionych wzdłuż ulicy można było skosztować lokalnych potraw, podziwiać lokalne rękodzieło.

Koncerty rozpoczął zespół „Nakielanki”. Oprócz nich zagrali również: kapela ZPiT „Krajna”, zespół z Czech

„Stracene Raj” oraz kaszubskie „Czarne Kapelusze”. Na scenie zaprezentowały się również młode talenty, a całą imprezę zakończył zespół Bydgoszcz Klezmer Band. Podczas jarmarku przedstawiona została także inscenizacja nadania praw miejskich Nakłu, jak i tańce średniowieczne oraz pokaz mody dawnej. Na odważnych czekały warsztaty tradycyjnego rzemiosła, sportowe zawody średniowieczne oraz wybiecie jarmarcznego grosza. Odbył się również pojedynek rycerski i pasowanie na rycerza. Dodatkową atrakcją była wystawa uzbrojenia rycerskiego i strojów średniowiecznych, a także motocykli. Wszędzie, gdzie się spojrzało, można było dostrzec pasjonatów kuchni krajeńsko-pałuckiej smakujących wyroby przygotowane przez KGW, lokalnych wytwórców oraz amatorów gotowania.

Podczas majowej imprezy rozstrzygnięty został X Konkurs Dziedzictwa Kulinarного „Smaki Krajny i Pałuk” oraz wręczone zostały nagrody uczestnikom I Biegu Przełajowego Doliną Noteci.

Imprezę wspólnymi siłami zorganizowali po raz trzeci: Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk” oraz Muzeum Ziemi Krajeńskiej.

Kalendarium lipiec – grudzień 2013 r.

Lipiec:

- Szkolenie instruktorów kajakarstwa
- Krajeńsko-Pałuckie Spotkania Folklorystyczne

Wrzesień:

- Impreza plenerowa promująca Notecki Szlak Turystyczny w Osieku nad Notecią
- Wyjazd szkoleniowy „Lepszy przykład niż wykład” na obszar Doliny Słupi

Październik:

- Konkurs na najciekawsze „kesze” w powiecie nakielskim

Listopad:

- Gala Plebiscytu „Młody Talent Krajny i Pałuk 2013”
- VII Bal Dobroczynny Partnerstwa dla Krajny i Pałuk

Grudzień:

- Spotkanie podsumowujące wdrażanie LSR i działalność LGD w roku 2013

**Stowarzyszenie
„Partnerstwo dla Krajny i Pałuk”**

ul. Powstańców Wielkopolskich 6, 89-100 Nakło nad Notecią

tel. 52 524 64 60, tel./fax 52 524 64 34

www.krajna-paluki.cna.org.pl; www.turystyka-krajna-paluki.pl

